

I dagens frågor

Red: Sten Söderberg

Oslokonferens om apartheid

FN kommer i samarbete med Organisationen för afrikansk enhet (OAU) att arrangera en internationell konferens i Oslo nästa år för att stödja offren för apartheidpolitik och kolonialism i södra Afrika. Konferensen hålls den 9—14 april med ekonomiskt bistånd från de nordiska regeringarna.

Beslutet om avhållandet av konferensen fattades av FN:s generalförsamling på förslag av OAU. I en resolution härom heter det att Generalförsamlingen är fast besluten att söka finna en lösning på den nuvarande allvarliga situationen i södra Afrika.

Deltagarna i konferensen kommer att bestå av sakkunniga, och generalsekreterare Kurt Waldheim har anmodats utarbeta en rapport om mötets konklusioner, så att nästa års generalförsamling kan besluta vilka praktiska åtgärder skall vidtagas som resultat av konferensen.

Ytterligare två resolutioner antogs vid samma tillfälle av generalförsamlingen. Den ena handlade om nödvändigheten av att FN sprider upplysning om "kolonialismens faror" och understryker den viktiga roll också andra organisationer kan spela i detta avseende. Den andra anmodade världens regering att varje år markera den afrikanska befrielse dagen den 25 maj med en "solidaritetsvecka" för att stödja "kolonifolken i södra Afrika, Guinea

(Bissau) och Kap Verde".

Portugal och Sydafrika röstade emot alla dessa resolutioner. Dessutom röstade de tre västmakterna Frankrike, Storbritannien och USA mot resolutionen om bistånd till de nationella frihetsrörelserna.

JO och barnavårdsmännen

Om det inte varit JO som stått för handläggningen hade kanske en JO-anmälan varit på sin plats, skriver tidningen *Socionomen*, sedan JO avböjt att svara på tre frågor från Sveriges socionomers riksförbund, SSR, om barnavårdsmännens ställning.

Bakgrunden till socionomernas frågor till JO är det uppmärksammade "fallet Kenneth" i Göteborg, då en tvååring lämnades ensam av sin mor och avled. Moderns barnavårdsmän — som slutat sin tjänst långt innan pojken avled — prickades sedermera av JO. Men SSR försvarade barnavårdsmännen med att hon gjort vad hon kunnat för att bevaka barnets situation. Efter JO-skrapan ställde SSR bl a den här frågan till JO: Anser JO att barnavårdsmän svarar även för brister i verksamheten som beror på bristande resurser (tex brister i myndigheternas organisation, för liten personal etc.)? SSR vill också veta vad barnavårdsmännen borde ha vidtagit för åtgärder för att klara sig från kritik.

Nu har JO svarat socionomernas fackförbund — men han skriver att han inte kan förstå "att det skulle berika ärendet" om han tog upp de frågor förbundet ställer.

Detta är beklagligt, skriver Socionomen. Dels underlåter JO att motivera sitt beslut, något som JO-ämbetet brukar begära av förvaltningsmyndighet i liknande situationer. Dels underlåter JO att dela med sig av sina kunskaper om hur barnavårdsmän skall agera i sådana här situationer. Detta hade varit särskilt värdefullt eftersom barnavårdsmännen själva inte kan komma på lösningen.

JO:s handläggning av detta ärende gör onekligen ett underligt och även prestigebundet intryck, skriver Socionomen avslutningsvis i artikeln som har rubriken "JO — en papperstiger".

Äldrelagarna gäller också staten

Den 11.6.72 trädde två lagar — de sk äldrelagarna — i kraft. De tillkom för att ge den äldre arbetskraften ökad anställningstrygghet. Det är dels "lagen om anställningsskydd för vissa arbetstagare" SFS 1971:199 och dels "lagen om vissa åtgärder för att främja sysselsättning av äldre arbetstagare på den öppna arbetsmarknaden" SFS 1971:202 — den sk befrämjandelagen, konstaterar tidningen *Statstjänstemannen* 19/72, och fortsätter:

Då det i lagtexten talas om öppna arbetsmarknaden har dessa lagar kanske inte helt identifierats av statliga myndigheter att de skulle gälla dem. Ännu ett skäl för ett dylikt antagande kan vara att det finns särskilda regler för tillsättning av tjänster i statsförvaltningen, som påverkar just möjligheten att styra intagningen, och också bestämmelser om uppsägningstid samt behandling av ärenden gällande partiellt arbetsföra. Men lagarna utesluter inte den offentliga sektorn; äldrelagarna gäller även statsförvaltningen. Att det förhåller sig så bekräftades ytterligare av Karl-Magnus Lantz, chef för planeringsenheten vid statens personalnämnd (SPN), vid ett samtal om de anvisningar som SPN i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen utarbetat för tillämpningen av "äldrelagarna" inom statsförvaltningen.

— Det arbete som direkt sattes i gång efter det lagarna tillkommit var starkt inriktat på privata marknaden om man ser på de första aktiviteter som kördes i gång i AMS regi. Där var arbetsmarknadsstyrelsen, arbetsgivarföreningen, landsorganisationen och TCOs privat tjänstemannakommitté m fl med i arbetet medan däremot statens personalnämnd (och TCOs statstjänstemannasektion) kom in i diskussionerna i något senare skede. Som central förvaltningsmyndighet för den personaladministrativa verksamheten inom statsförvaltningen inledde vi inom SPN ett samarbete med AMS för att planera och genomföra den verksamhet som motiverades av lagstiftningen inom statliga myndig-

heter och institutioner — att inom de allmänna ramar som ska gälla arbetsmarknaden totalt — informera myndigheterna om hur de ska lägga upp det här arbetet.

Praktikanter och skadestånd

En ny och av många oförutsedd komplikation när det gäller att ta emot praktikanter i företagen är den nya skadeståndslag som trädde i kraft den 1 juli i år, skriver *Arbetsgivaren* 33/72.

Vad det gäller är det sk principalsvaret, varom sägs att arbetsgivaren "skall ersätta person- eller sakskada som arbetstagaren vållar genom fel eller försummelse i tjänsten". Som arbetstagare skall även räknas praktikanter som "under utbildning vid skola ... utför arbete som till sin art liknar sådant som vanligen utföres av arbetstagare".

Hur företagarna lämpligen ska gardera sig i detta sammanhang är inte utan vidare klart. SAF kommer att inom den närmaste tiden diskutera dessa problem med försäkringsexpertis, och förbundscirkulär i ämnet kan väntas snart. Under tiden tillråds företaget som tar emot praktikanter att i varje fall se till att de har gällande ansvarsförsäkring.

Tobaks- och spritskatterna — inga alarmerande beteenden

Av en rapport från Riksskatteverket kan man inhämta den ganska intressanta uppgiften att tobaksskatten håller på att sjunka. Under september månad var den 1971 132 miljoner kronor men 1972 130,7 miljoner. 1970/71 inflöt 1 638 miljoner kronor men 1971/72 var skatteinkomsten 1 634 miljoner. Det medges att sänkningen inte är stor. Jag tror att man skall vara försiktig med att bedöma den positiva trenden som uteslutande ett resultat av

propagandan mot rökningen. Budgetåret 71/72 var ju också präglad av ökande arbetslöshet och försämrad ekonomi för ett stort antal medborgare. Möjligt är att propagandan har använt trubbiga argument.

Samtidigt har skatteinkomsten på spritdrycker stigit men det beror främst på skattehöjningar. Det ofta omtalade mellanölet, som ju framställs som en social fara, har ökat sitt skattebidrag från 37,04 miljoner kronor i sept 1971 till 37,57 miljoner i sept 1972, alltså en halv miljon eller mindre än 2 procent.

Skatten på guldsmedsvaror har under dessa jämförelsemånader sjunkit från 2,5 miljoner till 346 000 kronor, vilket säger en del om konjunktrens djup.

Fikonspråket

Utan beaktande av kontroversiella värderingar reproduceras här med nostalgisk konfirmation hosstående reflektioner på gräsrotsnivå mot alienation genom verbal artikulation. Excerpt ur *Socialförsäkring* 10/72:

Vi vet alla hur lätt det är att lägga sej till med ett fikonspråk experter emellan. Lagtexter och tillämpningsföreskrifter använder sej av ett ordförråd, som ofta inte hör hemma bland "vanligt folk". Och lagskrivarnas sätt att konstruera meningar — avsedda att täcka mycket och inte ge utrymme för felaktiga tolkningar — leder ofta till att det blir just — missförstånd. För ett tiotal år sedan tog någon i regeringskvartären initiativ till att ge ut en liten skrift med den läslockande titeln "Språket i lagar och författningar". Om vi förstätt rätt var den ämnad att göra myndighetspersoner uppmärksamma på de fallor till missförstånd — för att inte säga obegripligheter — som ligger i den sk kanslispenskan. Kanske hyste man också från politikernas sida en förhoppning att de många tjänstemännen i för-

valtning av olika slag skulle få en puff att börja skriva enklare till glädje för "Svensson".

Det vore väl orättvist att säga att ingenting skett på det här området. I varje fall inom vårt fält har det hänt en hel del. Försäkringskassorna har gjort en bra satsning på att "förfolkliga" sitt språk. Och det var nödvändigt. Det vore ju ett samhällsligt missfoster av första klass om de sociala institutionerna använde sej av ett språk som människorna inte förstår. Sociala aktiviteter av olika slag måste ju vara i nära kontakt med människorna, om de ska vara till verklig nytta. Försäkringskassornas satsning på ett enkelt och lättfattligt språk är i det hänseendet av största betydelse.

Den inledande skräckmeningen tillhör faktiskt mera massmedias sk kulturavdelningar. Det erkänns att en del myndigheter börjar lära sig svenska. Men om det är nödvändigt att skriva "sej" och "sāja" kan diskuteras. Normalstavad vardagsprosa räcker!

Stockholms kommuns forskningsstipendier

För utgivande av bidrag till vetenskapligt forskningsarbete — företrädesvis av samhällsvetenskaplig och allmänt kulturell art — som bedöms vara av särskild betydelse för den kommunala verksamheten inom Stockholms kommun — kommer att för år 1973 finnas ett disponibelt anslag av 175 000 kronor.

Ansökningar kan insändas till Kommunstyrelsen, Stads- huset, 105 35 Stockholm, senast den 15 februari 1973.

Ansökningsformulär kan erhållas från *Stadskansliets kontorsservice, Stads- huset, tel. 54 05 00/1026*. Förfrågningar om forskningsstipendierna besvaras av bitr. borgarrådssekreterare Mats Ifvarsson, Stads- huset, tel. 54 05 00/1151.

Narkotikamissbruket bland vpl-inskrivna

Omkring 18 % av de svenska pojkarna i 18-årsåldern har någon gång missbrukat narkotika, visar den undersökning som docent Jan Agrell vid Militärpsykologiska institutet gjort. Det är tidn. *Vigör* 4/72 som refererar:

Undersökningen gäller förhållandena mellan 1967 och 1971 och omfattar 130 000 inskrivningsskyldiga i 18-årsåldern.

Narkotikamissbrukarnas andel av alla 18-åringar har inte stigit, men däremot har missbruket intensifierats. Narkotikamissbruket är i hög grad en storstadsföreteelse, sägs i undersökningen. Medan 16—18 % av landets alla 18-åriga pojkar någon gång använt narkotika är siffrorna för Stockholm, Göteborg och Malmö 33 %, 23 % respektive 26 % för 1971.

Undersökningen tar också upp sniffning och läkemedelsmissbruk. Det finns ett klart samband mellan dessa två former och narkotikamissbruket. Missbrukar man någon av formerna, tillhör man också riskgruppen för kommande missbruk av de båda andra.

Var femte pojke i landet har sniffat och 9 % av 18-åringarna kan betecknas som läkemedelsmissbrukare. Valium är det mest använda preparatet.

Med stegrad bruk av narkotika, thinner och läkemedel ökar bruket av alkohol och undersökningen pekar på en mycket stark tendens att missbrukare oftare än övriga dricker sig berusade. Öl är vanligaste alkoholdrycken.

"Överbeskyddande" på ålderdomshem

Socialstyrelsen har nyligen sänt ut ett meddelandeblad angående pensionärsmedverkan på ålderdomshem m m till samtliga socialnämnder, sociala centralnämnder och ålderdomshem i landet. I meddelandebladet ges exempel på hur man på olika orter organiserat pensionärernas medverkan i

förtroenderåd, samrådsgrupper och liknande på ålderdomshem. Enligt Statistiska centralbyråns statistik över ålderdomshemmen år 1970 förekom förtroenderåd vid 355 av landets 1 219 ålderdomshem och planerades vid ytterligare 303 hem.

Socialstyrelsen ger i meddelandebladet också sina synpunkter på denna typ av verksamhet. Avslutningsvis framhåller styrelsen:

"En vanlig och stundom befogad kritik mot ålderdomshemmen är att de erbjuder ett överbeskyddande omhändertagande som kan skapa passivitet. Det är väsentligt att på olika sätt och med pensionärernas aktiva medverkan söka förändra verksamheten vid hemmen. De erfarenheter och synpunkter som redovisas i detta meddelandeblad anser socialstyrelsen vara realistiska möjligheter i syfte att åstadkomma sådana förändringar att pensionärernas ansvarstagande och trivsel ökar".

Utbildningsexplosionen som kom av sig

Antalet avlagda examina under andra kvartalet 1972 från universitet och högskolor var 8 063 meddelar SCB. Det innebär vid jämförelse med andra kvartalet 1971 en ökning av examinationen med 2 proc. Den förväntade examinationsökningen, som baserades på ökad tillströmning till universitet och högskolor under slutet av 1960-talet, har således inte medfört motsvarande faktiska examinationsökning våren 1972.

Av de examinerade förvärvsarbetar 32 proc vid examenstillfallet. Jämfört med andra kvartalet 1971 har andelen förvärvsarbete inte förändrats nämnvärt. Inom de olika utbildningsgrupperna finns dock påtagliga förändringar i andelen förvärvsarbete. Sålunda har andelen samhällsvetare med arbete ökat från 29 till 36 proc samtidigt som andelen förvärvsarbete civilingenjörer och socionomer har minskat till

37 resp 45 proc.

Andelen som avser att fortsätta studierna efter examen är 19 proc för andra kvartalet 1972. Jämfört med andra kvartalet 1971 har andelen som avser att fortsätta studierna minskat med 3 procentenheter. Av de olika utbildningsgrupperna har humanister med fil mag examen den största minskningen av andelen som avser att fortsätta sina studier (minskning med 13 procentenheter).

Av de examinerade har vid examenstillfallet totalt var femte examinerad förgäves sökt arbete. Civilekonomer och samhällsvetare har de högsta andelarna som sökt men inte erhållit någon anställning, 32 resp 31 proc.

Utdelning år 1973 av anslag från Konung Gustaf V:s 80-årsfond.

Till förfogande för utdelning står ett belopp av ca 307 000 kronor.

Anslag må utgå oberoende av den plats i Sverige, där den avsedda forskningen kommer att bedrivas, och anslag må även kunna beviljas till understödjande av svenska forskares studier utomlands.

Ansökan om anslag göres skriftligen *på särskild blankett* samt skall senast den 31 januari 1973 ha inkommit till sekreteraren hos styrelsen för Konung Gustaf V:s 80-årsfond, departementsrådet Ossian Larnstedt, Runebergsgatan 11 4 tr., 114 29 Stockholm. Ansökningsblankett tillhandahålls efter rekvisitation hos sekreteraren, tel. 08/11 33 23 eller hos Konung Gustaf V:s forskningsinstitut, 104 01 Stockholm 60, tel. 08/34 98 00.

För ytterligare upplysningar hänvisas till kungörelse, införd i Läkartidningen nr 51 år 1972.

Skrämmande teknik

Det är skrämmande framtidsut-sikter teknikerna ger oss om häl-so- och sjukvården, skriver Bri-ta Asplund, studiesekr. i sjukskö-terskeföreningen i *Tidskrift för Sveriges sjuksköterskor*, 21/72. Det kommer fram i den översikt över den teknisk-vetenskapliga forskningens senaste utveckling som gavs av professor *Gunnar Hambreaus* vid Ingenjörsveten-skapsakademiens 53:e högtidssam-mankomst. Han säger att vi nu hamnat i en mycket svår situa-tion. Vi kan snart komma i ett läge då bara en "överklass" kan tilldelas alla tillgängliga resurser. En "underklass" måste då klara sig så gott det kan gå. Den blir hänvisad till hjälp som inte motsvarar det kunnande som finns hos den vårdpersonal som nu är tillgänglig. Fortsätter utvecklingen kommer samhället helt enkelt inte att ha råd att ställa nu till-gängliga resurser till alla hjälpbe-hövandes förfogande.

Professor *Hambreaus* talade också om tekniken i sjukvården och menade att tekniken inte har anpassats till dem som skall sköta den och hur tekniken har påverkat sjukvårdsmiljön.

För sjuksköterskorna liksom för alla som arbetar i hälso- och sjukvård är det senare inte något nytt. Redan 1966 vid SSNs kongress i Stockholm påtalades sjuksköterskornas stora oro inför den tekniska utvecklingen och konsekvenserna för såväl patienter som personal. Kongressen diskuterade i olika grupper frågeställningar av bl a följande typ. Hur kan vi anpassa oss till och behärska tekni-ken så att den kommer att utgöra ett *hjälpmedel* till bättre patientvård. Hur långt kan vi gå i anpassning till tekniken. Skall morgondagens sjukvård ha en sjuksköterska med betydligt ut-ökad teknisk utbildning eller är lösningen en medicinsk ingenjör i arbetsteamet. Vad får det förra alternativet för följder för ut-bildningen, dvs den mera beteen-devetenskapligt inriktade utbild-ningsdelen.

1968 lade sjuksköterskorna fram sin syn på utvecklingen i

boken *Vi sjuksköterskor anser*. Ett genomgående tema däri, är sjuksköterskornas stora misstro mot "industrialiseringen" av hälso- och sjukvården. Man trycker sär-skiilt på det man anser vara fel-aktigt, nämligen att industriella organisationsprincipier tillämpas utan större anpassning till det speciella arbetsområde det här gäl-ler, framförallt på basplanet där de sjuka och hjälpbehövande kom-mer in i bilden. Man är särskilt orolig för den tilltagande dehumanisering av vården man ser och som är förorsakad bl a av de öka-de tekniska inslagen i den direkta vården.

Det är inte första gången som en värdeideologi efterlyses i denna tidskrift. Man hoppas att profes-sor *Hambreaus* tal skall utgöra en tändande gnista för en allmän, landsomfattande debatt om hur människorna vill ha hälso- och sjukvården i framtiden. Det är tydligt att sjukvårdsfolket därvid måste höja rösten mer än tidigare för att bli hörda i frågor där de har insikt och erfarenhet.

Bröstcancer undersöks

Socialstyrelsen har sedan 1962 medverkat till en omfattande för-söksverksamhet med hälsounder-sökningar.

Värmlandsundersökningen 1962—1965 syftade till att belysa vär-det av blodkemiskt testbatteri vid undersökning av stora befolk-ningsgrupper. Datateknik och ett automatiserat kemiskt analysför-farande gjorde att undersökningen kunde genomföras med ett ringa antal medicinskt utbildade perso-ner.

Erfarenheterna från Värmland har tillvaratagits i en ny stor under-sökning som genomförts av sjukvårdsstyrelsen i Gävleborgs läns landsting 1969—1970. Den kallas X 69 och syftar till att yter-ligare studera metoder som är lämpliga vid hälsoundersökning-ar.

Undersökningen omfattar be-folkningen över 25 år, bosatt i en församling i Gävle kommun. Samma undersökning upprepades i samma församling 1971—1972 (X 71).

En del av undersökningen har syftat till att försöka spåra bröst-

cancer hos kvinnor över 35 år. De undersökta kvinnorna har lämnat uppgifter om sig själva på en blankett. Uppgifterna har sedan databehandlats.

Det resultat datorn visat i kombination med resultatet av termo-grafisk undersökning (fotografe-ring med värmekamera) har lett till att man bland 8 000 undersök-ta kvinnor kunnat sälla ut en mindre grupp med förmodat sjuk-liga avvikelser. I denna mindre grupp har man vid närmare under-sökning, bl a omfattande speci-ell mjukdelströntgen, kunnat på-visa en större frekvens av bröst-cancer än i den ursprungliga popu-lationen.

Men då vissa av de kvinnor, som deltagit i X 69 och inte vi-sat några sjukdomstecken, sedan fått bröstcancer bör resultatet tol-kas med stor försiktighet. Dess-utom återstår att utrona i hur hög grad en tidigare upptäckt av sjukdomen förbättrat de cancer-sjukas möjligheter att överleva. Fortsatta kontrollundersökningar av de olika grupperna i X 69 är därför nödvändiga.

Bröstcancerundersökningen får ses som preliminär då man bör avvakta fortsatta studier av sjuk-domsutvecklingen i den under-sökta gruppen och jämföra re-sultatet mellan X 69 och X 71.

Utvärderingen av hälsounder-sökningen i sin helhet är ännu in-te klar. Men rapporten om bröst-cancerundersökningen är färdig-ställd och har nu överlämnats till socialdepartementet.

Studerandes hälsovård — behövs den?

Behövs en särskild organisation för de studerandes hälsovård? Det är en fråga som statsrådet *Sven Moberg* har ställt till en sakkun-nig, medicinalrådet *Gunnar Wennström*, som nu utgör en en-manskommitté i ärendet.

En grundläggande uppgift för den sakkunnige är enligt direkti-ven att analysera, om de skäl som 1967 ledde fram till att en sär-skiild studerandehälsovård behövs, fortfarande äger giltighet, medde-las i *Från departement och nämnder* 19:72. Statsmakternas ställ-

ningstagande grundades vid denna tidpunkt på bl a det uttalade intresset från de studerandes organisationer att behålla denna separata organisation.

Studerandehälsovården är en förmån vilken utöver den allmänna hälso- och sjukvården kommer de studerande till del. En utgångspunkt för den sakkunnige bör enligt direktiven vara att en separat organisation för studerandehälsovården kan motiveras endast om starka skäl föreligger.

Om studerandehälsovården *inordnas* i den allmänna hälso- och sjukvården, är det givetvis nödvändigt, heter det, att de studerande får möjlighet att utnyttja studieortens sjukvårdsresurser. Erforderliga förslag härför bör utarbetas i nära kontakt med huvudmännen för den allmänna hälso- och sjukvården och kårorts-nämnderna för studerandehälsovården vilka idag är de lokala organen.

Om den sakkunnige finner att en *särskild organisation* för studerandehälsovården fortfarande bör finnas, har han att pröva vilka ändringar som bör göras. En förutsättning bör enligt direktiven vara att statens kostnader för en sådan särskild organisation inte blir högre än vad som följer av nu gällande bidragsregler. En särskild fråga som bör tas upp till prövning i samband med detta alternativ är om samverkan med hälsovården för personalen vid de berörda statliga läroanstalterna kan ske.

Det arbete som pågår inom kårobligatorieutredningen bör enligt direktiven beaktas.

Även lärarnas hälsa uppmärksammas

En skolarbetsmiljö som är bra utformad och inte trötter elev och lärare måste ge bättre undervisningsresultat, hävdar överläkare Gustav Weissglas, arbetsarkivstyrelsen, i tidskriften *Skolhälsovård* där han utförligt prenterar skolans arbetsmiljö.

I en riktigt utformad skolmiljö blir det lättare för eleven att tillägna sig undervisningen. Därmed blir det mindre arbete och mind-

re stress för lärarna, vilka har en ansträngande tillvaro med stora klasser, disciplinsvårigheter, skolreformer och krav på moderna undervisningsmetoder.

Dr Weissglas anser att skolans miljö är en faktor som påverkar hälsan hos alla de individer som större eller mindre del av dagen befinner sig i skolan. Hittills har man ansett elevernas hälsa vara ett ansvarsområde för skolmyndigheterna, medan behovet av förebyggande hälsovård m m för lärare och övriga kategorier anställda inom skolan inte blivit uppmärksammat i samma grad.

Utgår man ifrån att samtliga individer i en skola påverkas av samma miljöfaktorer och att relationerna mellan individerna även influerar den enskildes hälsa finner man ingen anledning att skilja mellan elevhälsovård och personalhälsovård.

Jag vill därför hävda, skriver dr Weissglas, att skolläkaren bör vara ansvarig för allas hälsa på arbetsplatsen skolan och att hans kvalifikationer bör vara av samma slag som en företagsläkares.

Sveriges lärare bör ägna Weissglas en tacksamhetens tysta minut. De är inte bortskämda med att någon ägnar deras situation en tanke.

Hörselskadade som siktar långt

Örebro har blivit centralorten för utbildning av döva och hörselskadade. Det är Birgittaskolan där som dels har en grundskoleutbildning och dels en gymnasieskola för denna grupp handikappade. Där finns också landets enda helt döva universitetsstudierande, enligt ett reportage i *Arbetsmarknaden* 31/72.

140 döva och grovt hörselskadade går på Birgittaskolans högstadium. Här finns ungdomar av alla kategorier, både de som siktar på teoretisk utbildning och de som vill ha praktisk yrkesutbildning. Inom den teoretiska sektorn börjar möjligheterna till ett varierat yrkesval bli goda — även om

handikappet naturligtvis lägger hinder i vägen på många områden, t ex jobb där man måste sköta kontakter med andra per telefon.

— Man behöver bara gå några år tillbaka i tiden och jämföra för att förstå att det har skett en revolution för våra hörselskadade, säger studierektor *Per-Ake Strid* vid Risbergsskolan där många av gymnasieeleverna går. Bara detta att vi här har kunnat blanda döva och normalhörande elever gör att vi får bort fördomar som orsakar många sociala handikapp. De hörande lär sig att bättre förstå problemen och som exempel kan jag nämna att en kurs i tekniskpråket som vi har startat här på skolan samlade 35 normalhörande elever. Dessa är alltså villiga att satsa en del av sin fritid för att få kontakt med döva kamrater. Det är glädjande, tycker jag.

En del av eleverna siktar på sådana yrken som tandläkare, kurator, ingenjör, och lärarna tycks vara lika optimistiska som de studerande. Den enda universitetsstudierande är en flicka som hoppas bli kurator för sådana som i likhet med henne själv är totaldöva.